

zaterdag

17.01.2015

20.00 Concertzaal

19.15 Inleiding door

Rudy Tambuyser

Lets Radio Koor

Vocale poëzie uit oost en west

CONCERTGEBOUW BRUGGE

Biografieën

Het Lets Radio Koor (LV), gesticht in 1940, omschrijft zichzelf graag als een ‘klankenlaboratorium’: de koorleden experimenteren met de mysteries van de traditionele zang, het zingen van kwarttonen en boventonen, en andere nieuwe geluidstechnieken. Het koor geeft jaarlijks minstens zestig concerten, met een repertoire dat varieert van renaissancepolyfonie tot werken uit de romantische periode en hedendaagse koormuziek, waarbij een bijzondere aandacht uitgaat naar nieuwe Letse composities. Ieder seizoen brengt het koor drie à vier cd's uit, hun meest recente opname bevat muziek van Pēteris Vasks.

Sinds 1992 is Kaspars Putniņš (LV) dirigent van het Lets Radio Koor. Zijn belangrijkste doelstelling is steeds het promoten van nieuwe, uitmuntende koormuziek geweest. Hij neemt zijn koor dan ook mee in de ontdekkingstocht naar een nieuwe muzikale taal en de bijhorende expressie. Daarnaast leidt hij als gastdirigent regelmatig andere vooraanstaande Europese koren, zoals de BBC Singers en het RIAS Kammerchor, en won hij verschillende prijzen voor zijn carrière, waaronder de Latvian Council of Ministers Award for Achievements in Culture and Science in 2000.

Frank Van Eycken (BE) studeerde percussie aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel bij Gert François, Bart Quartier, Frank Michiels en Garcia Morales. Hij vervolmaakte zich verder aan het Rotterdams Conservatorium waar hij de cursus Latijns-Amerikaanse percussie volgde. In 1998 ontving hij de Horlait Dapsens-beurs en het jaar nadien won hij de Belgian American Educational Foundation-beurs. Van Eycken speelde in diverse jeugdorkesten. Na zijn studies was hij percussionist bij onder meer Brussels

Philharmonic, het Nationaal Orkest van België, Spectra Ensemble, Il Novecento, Prima La Musica, ChampdAction en Percussiongroup Brussels. Hij is medestichter van het percussie-trio TRIATU.

Tom De Cock (BE) studeerde slagwerk aan het Koninklijk Conservatorium Brussel, de Internationale Ensemble Modern Akademie en de Hochschule für Musik und Darstellende Kunst in Frankfurt. Hij werd uitgenodigd voor de Lucerne Festival Academy onder leiding van Pierre Boulez, en concerteerde samen met talrijke Europese ensembles en orkesten (Radio Kamer Philharmonie, Ensemble Modern, Ictus Ensemble, Spectra Ensemble, Brussels Philharmonic). Hij was reeds te gast op wereldvermaarde festivals en werkte nauw samen met Pierre Boulez, Peter Eötvös en Georges Aperghis.

Uitvoerders en programma

Lets Radio Koor: koor
Kaspars Putniņš: dirigent
Tom De Cock, Frank Van Eycken: percussie

—

Robert Schumann (1810-1856)
'Klosterfräulein' uit *Romanzen*, opus 69 (1850)

Johannes Brahms (1833-1897)
'Einförmig ist der Liebe Gram' uit *13 Kanons für Frauenstimmen*, opus 113 (1891)

Robert Schumann
'Die Capelle' uit *Romanzen*, opus 69

Guo Wenjing (1956)
Echoes Of Heaven And Earth, opus 31 (1998)

Mārtiņš Viļums (1974)
Le temps scintille (2003-2013)

Masayoshi Fujita (1978)
Swan and Morning Dews (2013)

Johannes Brahms
3 Gesänge, opus 42 (1868)

Toru Takemitsu (1930-1996)
Wind Horse (1984)

Toshio Hosokawa (1955)
Die Lotosblume (2006)

VOCAL

Met Nederlandse boventiteling

Uw applaus krijgt kleur dankzij de bloemen van Bloemblad.

Koormuziek in oost en west

Koormuziek in oost en west – en welke de verbanden ertussen zoal zouden kunnen zijn: dat is welbeschouwd waar het concert van vanavond over gaat. Tenminste, het is een evidente rode draad die de liefhebber van extra-muzikale informatie er desgewenst in zou kunnen zien.

Want een koorconcert gaat natuurlijk altijd in de eerste plaats over het zingen op zich.

Zelf zingen of horen zingen: beide raken ze een diepmenselijke snaar, beide bedienen ze zich van een soort onbestemde, maar makkelijk herkenbare wijsheid; een vermogen tot empathie, opgebouwd doorheen millennia van evolutie, uiteraard sterk gesublimeerd en steeds complexer geworden, maar nog steeds voelbaar geworteld in de allereerste nood die de mens ooit heeft gevoeld om te communiceren. Zingen lijkt zijn eigen geschiedenis en essentie voortdurend te willen gedenken, vieren, samenvatten, becommentariëren. Daarom is het dapper, delicaat en onweerstaanbaar tegelijk.

Omdat communiceren en babbelen niet samenvallen, en tot op zekere hoogte zelfs elkaars tegenpolen zijn, is het misschien geen toeval dat de plaatsen waar de sterkste koortraditie heerst zelden door veelpraters worden bevolkt. Scandinavië en de Baltische staten zijn daarvan treffende voorbeelden. Nergens staat een koor in hoger aanzien, nergens klinkt een koor verhevener dan in die vriendelijke, maar enigszins stuurse, noordse gebieden. Misschien is het de merkwaardige historische combinatie van intens protestantisme en genetisch heidense omgang met licht en natuur, die het 'm doet.

In elk geval: we verwelkomen vanavond de prachtige koordirigent Kaspars Putniņš en het

Lets Radio Koor, dat zo niet het beste, dan toch zeker een van de beste koren van de wereld mag genoemd worden.

Het uitgangspunt van hun programma is *Die Lotosblume*, een koorwerk van de Japanse componist Toshio Hosokawa, dat hier als een scharnier tussen oost en west dienstdoet. Hosokawa – die binnen de hedendaagse avant-garde een van de belangrijkste verdedigers is van de Japanse traditie, haar beelden en haar klankrijkdom – schreef het als hommage aan Robert Schumann – een van de grote figuren uit de Duitse romantiek en een van de idolen van Hosokawa (die overigens het grootste deel van zijn studietijd in Duitsland doorbracht, bij Klaus Huber). De tekst is van Heinrich Heine, grote figuur uit de Duitse, literaire romantiek, die met de lotusbloem op zijn beurt een symbool koos dat sterk met de oosterse beeld- en filosofische cultuur samenhangt. De nadruk die in de Duitse romantiek überhaupt ligt op de natuur en de nu eens transcendente, dan weer sterk op de eigen psychologie betrokken rol die hij in de menselijke ervaringswereld kan spelen, maken de link met de Japanse muzische benadering hoewel onverwacht, dan toch ook, bij nader inzien, manifest. *Die Lotosblume* werkt in dit programma dus als pars pro toto, in zijn mooiste, enigszins cyclische vorm.

Denkend vanuit dit werk bouwt Putniņš het programma bij wijze van spreken centraal symmetrisch uit. Van Schumann zelf kiest hij het verbluffend mooie *Die Capelle* en *Klosterfräulein*, beide uit de *Romanzen*, opus 69. Schumann krijgt evident gezelschap van zijn beschermeling Johannes Brahms: de *Drei Gesänge*, opus 42 vormen diens eerste niet-geestelijke koorcyclus. Laat zijn dan weer de *13 Kanons für Frauenstimmen*, opus 113,

waarvan in dit concert *Einförmig ist der Liebe Gram* als processiemuziek wordt gebruikt.

Toru Takemitsu klinkt als een duidelijke vertegenwoordiger van het oosten in dit programma, al is dat slechts ten dele het geval. Hij is zonder twijfel een spilfiguur in de toenadering tussen oosterse en westerse kunstmuziek in de tweede helft van de 20e eeuw, net als Hosokawa. Opvallend is deze merkwaardige anti-symmetrie: hoewel Hosokawa werd opgeleid in het westen en al het grootste deel van zijn leven in Duitsland woont, klinkt zijn muziek alleen al door de invloed van de lokale folktraditie zeer nadrukkelijk Japans. Takemitsu leefde vooral in Japan, terwijl zijn muziek dan weer nadrukkelijk westers klinkt – meer bepaald de sensuele klank van een deel van de Franse school was ten zeerste aan hem besteed. Allicht is zijn fascinatie voor de muziek van Messiaen daaraan niet vreemd. Van Takemitsu horen we de vijfdelige, sterk naar natuurbeelden neigende cyclus *Wind Horse* uit 1966: drie vocalises en twee gedichten van Akiyama.

Iets heter van de naald, niettemin nog steeds op natuurlijke sereniteit gericht, is *Swan and Morning Dews* voor vibrafoon, van de nog vrij jonge componist Masayoshi Fujita. Percussie en koor werken dan weer samen in *Echoes Of Heaven And Earth* van Guo Wenjing, een Chinese generatiegenoot van Takemitsu en Hosokawa.

Het zou raar lopen, mochten Letten in een programma dat hedendaagse muziek mag bevatten niet ook wat Letse muziek presenteren. *Le temps scintille* van Martiņš Viļums – generatiegenoot van Fujita – is een zeer delicaat werk voor maar liefst 24 stemmen, waarin poëzie van Paul Valéry en

Rainer Maria Rilke dooreen wordt gegeven. Beter contrapunt bij *Die Lotosblume* is nauwelijks denkbaar: net zoals de bloem in de Japanse traditie, is dit werk aan vergankelijkheid gewijd.

Rudy Tambuysen

Uit De Lente en de Herfst van de heer Lyù

Volgens de Chinese filosoof en schrijver Lyù Poŭ-wêi (300-235 voor Christus) zijn natuur en muziek al sinds oudsher met elkaar verbonden. In zijn belangrijk geschrift *De Lente en de Herfst van de heer Lyù* stelt hij het volgende: 'De oorsprong van de muziek ligt ver terug in de tijd: zij ontstaat uit proporties en wortelt in het Verhevene. Het Verhevene laat twee polen ontstaan; die polen laten de krachten van Licht en Duisternis ontstaan. De krachten van Duisternis en Licht zijn onderhevig aan veranderingen: de ene zoekt het Hogere, de andere zinkt in de afgrond; opborrelend en golvend verbinden ze zich om lichamen te vormen (...) zon, maan en sterren bewegen zich deels snel, deels langzaam. Zon en maan stemmen niet overeen in de tijd die ze voor het afleggen van hun baan nodig hebben. De vier jaargetijden volgen elkaar op. Ze brengen warmte en koude, het korte en lange, mildheid en hardheid. Datgene, waaruit alle Zijnde opstijgt en waarin het zijn oorsprong vindt, is het Verhevene. Datgene waardoor al het Zijnde wordt gevormd en zich vervolmaakt, is de dualiteit van Duisternis en Licht. Van zodra het zaaigoed opkomt, verstevigt het zich tot een vorm. Deze uiterlijke vorm behoort de wereld en de ruimte toe, en alles wat ruimtelijk is, bezit een klank. Klank ontstaat uit Harmonie. Harmonie ontstaat uit verbanden en proporties. Harmonie en proportionele verbanden vormen de wortels waaruit de muziek ontstond die de oude koningen tot ontwikkeling brachten. Wanneer er vrede heerst in de wereld, wanneer alles tot rust zal gekomen zijn, wanneer iedereen door alle wisselvalligheden van het leven heen zijn meerderen gehoorzaamt, dan kan muziek tot perfectie worden gebracht. Als verlangens en emoties geen valse wegen volgen, pas dan kan muziek volmaakt worden. Volmaakte muziek kent een oorzaak. Zij ontstaat

uit evenwicht. Evenwicht komt voort uit gerechtigheid. Gerechtigheid ontstaat uit de ware zin van deze wereld. Daarom kan men over muziek slechts met diegenen spreken die de ware Zin van deze wereld inzien.'
(Nederlandse vertaling naar de Duitse vertaling van Charles Hérítier)

Johan Huys

Lets Radio Koor

sopraan

Kristīne Barkovska
Agate Burkina
Ieva Ezeriete
Inga Martinsone
Iveta Romancāne
Inita Vindava

alt

Ilze Bērziņa
Antra Dreģe
Santa Kokina
Gundega Krūmiņa
Līga Paegle
Dace Strautmane

tenor

Rūdolfs Bērtiņš
Egils Jākobsons
Normunds Ķirsis
Ferijs Millers
Aigars Reinis
Kārlis Rütentāls

bas

Aldis Andersons
Kārlis Bimbers
Gundars Dziļums
Jānis Kokins
Jānis Strazdiņš
Pēteris Vaickovskis

Odyssea Ensemble © Willem De Leeuw

zo 08.02.15 / 15.00 / Kamermuziekzaal
Odyssea Ensemble / Speechless Song
Het Odyssea Ensemble koppelt zijn instrumentale veelzijdigheid aan een Brits getint programma. William Shakespeare, William Blake en Charles Dickens vormen literaire inspiratiebronnen voor Brewaays, Britten en Debussy. Een programma met de fijnste kamermuziek door een uitstekend jong ensemble.

Harry Christophers

do 26.02.15 / 20.00 / Concertzaal
The Sixteen / Englands onsterfelijke erfenis
Tallis, Byrd en tijdgenoten schreven hun ongelooflijke muziek in tijden van felle godsdiensttwisten, en hun erfenis klinkt door in de muziek van vele 20e- en 21e-eeuwse componisten. In dit overzichtsprogramma klinken renaissance-klassiekers naast Engelse helden Britten, Tippett en MacMillan. Een zinderende concertervaring garandeerd.

BESTEL UW TICKETS NU OP

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02 / IN&UIT 17 ZAND 34 BRUGGE

Praat na de voorstelling gezellig na in het Concertgebouwcafé of vertel ons wat u ervan vond op Facebook of Twitter (@concertgebouwbr).

Gezellig tafelen voor of na een voorstelling met een verrassing op vertoon van het concertticket. www.concertgebouw.be/services.

Vlaanderen
verbeelding werkt

west-vlaanderen
de geboeven provincie

BRU
GGE

ZEEUWSE
SCHIED

FLUXYS

DeMorgen.

Knack

Klara

SO
BRA
BE

FOCUS | WTV